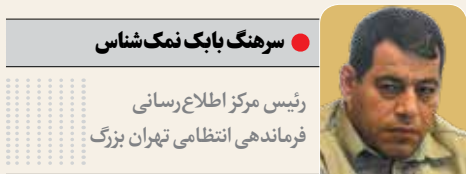

مدلی ساده اما کارآمد برای فهم و پیشگیری از وقوع جرم

در سال‌های اخیر، افزایش برخی جرایم به‌ویژه سرقت، توجه جامعه و نهادهای مسئول را بیش از پیش به ضرورت پیشگیری معطوف کرده است. یکی از الگوهای مهم و کاربردی در تحلیل چرایی وقوع جرم، «مثلث جرم» است؛ مدلی که با سادگی ظاهری، تحلیلی دقیق از سازوکار وقوع جرم ارائه می‌دهد و نشان می‌دهد که جرم تنها یک رفتار فردی نیست بلکه نتیجه اجتماع چند عامل در کنار یکدیگر است.

مثلث جرم از سه ضلع تشکیل شده است؛ مجرم، قربانی و محیط جرم. این سه ضلع تنها زمانی باعث شکل‌گیری جرم می‌شود که هم‌زمان کنار یکدیگر قرار گیرد. هرگاه یکی از این اضلاع حذف یا تضعیف شود، وقوع جرم یا غیرممکن می‌شود یا احتمال آن به‌طور چشمگیری کاهش می‌یابد.

۱۶ ضلع اول: مجرم؛ صاحب قصد و انگیزه

جرم زمانی شکل می‌گیرد که فردی دارای قصد و انگیزه برای ارتکاب آن باشد. این انگیزه می‌تواند از شرایط مختلف اجتماعی، اقتصادی، خانوادگی یا شخصیتی نشأت بگیرد. با این حال وجود مجرم به‌تنهایی کافی نیست. بسیاری از افراد دارای انگیزه مجرمانه در نبود فرصت یا شرایط مناسب، هیچ اقدامی انجام نمی‌دهند. بنابراین دو ضلع دیگر نقش تعیین‌کننده‌ای در فراهم‌سازی فرصت دارند.

۱۷ ضلع دوم: قربانی؛ حلقه‌ای که می‌تواند

زنخیره جرم را قطع کند

برخلاف تصور سنتی، قربانی در جرم‌شناسی نوین نقش منفعل ندارد. بخش مهمی از پیشگیری از جرم وابسته به آگاهی، رفتار و آمادگی فردی است که می‌تواند هدف جرم قرار گیرد. رفتارهای ساده‌ای مانند بی‌احتیاطی، قرار گرفتن در موقعیت‌های ناامن، اعتماد بیجا، حمل اشیای قیمتی در مکان‌های عمومی یا ناآگاهی از تهدیدهای می‌تواند فرد را به یک «قربانی مناسب» برای مجرم تبدیل کند. تقویت مهارت‌های اجتماعی، افزایش سواد پیشگیری، شناخت موقعیت‌های خطر و رعایت توصیه‌های امنیتی به‌طور مستقیم باعث حذف یا تضعیف ضلع قربانی در مثلث جرم می‌شود. این نکته سبب شده بسیاری از برنامه‌های پیشگیری، بر آموزش و توانمندسازی شهروندان متمرکز شود.

۱۸ ضلع سوم: محیط جرم؛ بستری که فرصت را فراهم می‌کند

مکان و شرایط وقوع جرم نقش مهمی در عملی شدن نیت مجرمانه دارد. محیط‌هایی که فاقد روشنایی کافی هستند، نقاط کور دارند، نظارت عمومی در آنها ضعیف است یا بی‌نظمی اجتماعی در آنها مشاهده می‌شود، به‌طور طبیعی برای مجرم جذاب‌تر است. به همین دلیل، اصلاح محیط‌های شهری، تقویت نظارت‌ها، روشن‌سازی معابر، حذف نقاط جرم‌زا و طراحی درست فضای عمومی از مؤثرترین ابزارهای پیشگیری از جرم به‌شمار می‌رود.

۱۹ چرا باید مثلث جرم را جدی گرفت؟

این مدل به ما نشان می‌دهد که پیشگیری، لزوماً نیازمند برخورد‌های سختگیرانه با افزایش مجازات‌ها نیست. گاه با تغییر رفتار شهروندان، آموزش‌های عمومی یا اصلاح محیطی می‌توان یک ضلع مثلث را از کار انداخت و در نتیجه، زمینه وقوع جرم را از بین برد. جرم یک پدیده پیچیده است اما مدیریت آن می‌تواند از ساده‌ترین اصول آغاز شود. اگر مجرم انگیزه داشته باشد ولی قربانی آگاهی و محیط امن باشد، جرم رخ نمی‌دهد. اگر قربانی وجود داشته باشد اما محیط تحت نظارت باشد، فرصت سرقت از میان می‌رود و اگر محیط و قربانی آماده باشند اما مجرم در شرایط کنترل شده قرار گیرد، چرخه کاملاً قطع می‌شود. مثلث جرم، ابزاری ساده اما کاربردی است که یادآوری می‌کند پیشگیری از جرم وظیفه‌ای مشترک میان مسئولان، شهروندان و مدیریت شهری است. کاهش جرم، زمانی محقق می‌شود که هر ضلع این مثلث به‌درستی شناخته و مدیریت شود؛ از آموزش شهروندی تا طراحی شهری و از حمایت اجتماعی تا کنترل رفتارهای مجرمانه.

رئیس پلیس پیشگیری فرماندهی انتظامی استان قزوین به شهروندان هشدار داد مراقب سارقان مأمورنما باشند. سرهنگ حسین رشیدتبار اظهار کرد: سرقت در پوشش مأمور یکی از شگردهای دزدی است که در آن سارقان با سوءاستفاده از لباس نیروهای نظامی و انتظامی و گاه در پوشش مأموران سازمان‌ها و اداراتی چون آب، برق، گاز، بهداشت، شهرداری، کمیته امداد، پست و... اقدام به سرقت اموال مردم می‌کنند. وی عدم آشنایی افراد با

مراقب سارقان مأمورنما باشید!

هرسال و با سردشدن هوا، آمار مرگ‌ومیرهای ناشی از گازگرفتگی هم افزایش پیدا می‌کند. اما امسال با توجه به این‌که هنوز از آن

سرمای استخوان‌سوز خبری نیست، آمار گازگرفتگی و فوتی‌ها هم کمتر گزارش شده است.
باین حال و طبق پیش‌بینی‌های سازمان هواشناسی قرار است در روزهای آینده ورود موج سرما به کشور باشیم که به نظر می‌رسد این اتفاق با افزایش موج مرگ‌ومیرهای حاصل از گازگرفتگی همزمان باشد.
درحالی‌که با آغاز فصل پاییز و مهرماه، مردم انتظار ورود هوای سرد و آغاز بارش‌ها را داشتند. اما در عین ناپاوری هوا نه‌تنها گرم بود بلکه گاهی برخی اقدام به روشن‌کردن لوازم سرمایشی می‌کردند. با نزدیک‌شدن به ماه آبان، روزها هنوز گرم بود، ولی شب‌ها خنکی هوا حس می‌شد؛ آن‌قدر هم سرد نبود که روشن‌کردن بخاری و شوومینه، جان کسی را با مسمومیت گاز CO بگیرد. هرچند بر اساس آمار سازمان اورژانس کشور، موارد مسمومیت با مونوکسیدکربن در نخستین ماه پاییز امسال، افزایشی نگران‌کننده را نسبت به سال گذشته نشان می‌دهد.

۱۱ قربانی در مهرماه

در مهرماه ۱۴۰۴، با وجود این‌که هوا هنوز خیلی سرد نشده بود، شمار مسمومین به ۲۲۱ نفر رسید. از این تعداد، ۱۶۹ نفر به بیمارستان‌ها منتقل شدند، ۴۱ نفر در محل حادثه تحت درمان قرار گرفتند و متأسفانه ۱۱ نفر نیز جان باختند. این درحالی‌است که آمار مشابه در مهرماه سال گذشته (۱۴۰۳)، از ۱۶ مورد مسمومیت حکایت داشت که طی آن ۱۳۷ نفر به مراکز درمانی اعزام شدند، ۲۴ نفر در محل تحت درمان قرار گرفتند و سه نفر هم فوت کردند. این مقایسه نشان می‌دهد که رعایت نکات ایمنی برای پیشگیری از مسمومیت با گاز مونوکسیدکربن، حتی در روزهای گرم‌تر ابتدای پاییز نیز امری ضروری است. با شروع آبان‌ماه اما شرایط تغییر کرد و با سردترشدن هوا در برخی شهرهای سردسیر کشور، گزارش‌های ناشی از مرگ‌ومیر با گاز مونوکسیدکربن کم‌کم به خبرها راه یافت. در آبان‌ماه و در سقز استان کردستان، دو شهروند بر اثر تنفس گاز مونوکسیدکربن مسموم شدند. یکی از آنها پیش از رسیدن کارشناسان دچار ایست قلبی شد و با وجود تلاش‌های تیم اورژانس، جان خود را از دست داد. فرد دوم نیز پس از دریافت اقدامات اولیه درمانی در محل به بیمارستان منتقل شد و نجات پیدا کرد. قاتل خاموش در بومهن شهرستان پردیس هم قربانی گرفت. در این حادثه، یک مرد ۱۹ ساله و یک زن ۲۵ ساله بر اثر مسمومیت با گاز مونوکسیدکربن جان خود را از دست دادند. ۱۷ آبان‌ماه هم یک کارگر نگهبان شاغل در یک کارخانه تولیدکننده قیر طبیعی در شهرک صنعتی علویچه اصفهان هم جان خود را از دست داد. گویا این کارگر که در یک اتاقک نگهبانی در بسته در یکی از کارخانه‌های تولیدکننده قیر طبیعی شهرک،

حقوق شهروندی، تسلیم شدن بی‌قیدوشرط در برابر مأمورنما‌ها و غفلت شهروندان در احراز هویت افراد مدعی مأمور پلیس را از جمله عوامل زمینه‌ساز اصلی سرقت تحت پوشش مأمور عنوان کرد و افزود: شهروندان هیچ‌گاه بدون احراز هویت افراد، درب منازل و خودروی خود را به‌روی هر فردی که خود را مأمور نظامی و انتظامی معرفی می‌کند باز نکنند. رئیس پلیس پیشگیری فرماندهی انتظامی استان قزوین عنوان کرد: سارقان مأمورنما معمولاً با استفاده از تجهیزات

قلابی نظیر بی‌سیم، دستبند، شوکر و اسلحه اقدام به فریب سوزه‌های خود می‌کنند و آشنایی افراد با قوانین و مقررات، حقوق شهروندی و برخورداری از مهارت‌های لازم در شناسایی به موقع این‌گونه سارقان نقش بسزایی در ناکامی نقشه‌های مجرمان دارد. با این‌که پلیس بارها توصیه کرده تنها شرط مأمور دارا بودن لباس، دستبند، شوکر، بی‌سیم و این قبیل تجهیزات نیست اما باز شاهد پرونده‌هایی با عنوان سرقت تحت پوشش مأمور هستیم.

هشدار! بازگشت قاتل خاموش

این هفته حوادث گازگرفتگی و هشدارهای پیشگیری از آن را مرور کردیم

در سال ۱۴۰۱ نیز ۶۸۹ مورد (۷۵/۵ درصد) از ۹۱۳ مرگ بر اثر مسمومیت با گاز مربوط به نیمه دوم سال بوده است. همچنین آمار تلفات مسمومیت با گاز در نیمه دوم سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۲ به ترتیب ۵۲۰ نفر از ۷۹۶ مورد مرگ (۶۵/۳ درصد) و ۶۲۲ نفر از ۸۵۷ فوتی (۷۲/۶ درصد) مسمومیت با گاز در کل سال بوده است. براساس اعلام سازمان اورژانس کشور، از نظر جغرافیایی بیشترین تعداد مسمومیت‌ها مربوط به استان‌های آذربایجان غربی با ۳۹ نفر، کردستان ۲۵ نفر و آذربایجان شرقی با ۱۸ نفر بوده است.

روند افزایشی تلفات

این گاز، ۴۹۷ نفر در چهار ماه پایانی سال جان باختند که ۵۸ درصد از تلفات یک سال را در برمی‌گیرد. در این سال بیشترین تلفات در بهمن با ۱۳۶ فوتی ثبت شده است. این روند در آمار تلفات مسمومیت با گاز سال‌های دیگر نیز تکرار شده و همواره با رشد قابل توجه تلفات در نیمه دوم هر سال مواجه بوده‌ایم. براساس آمارهای چهار سال اخیر، در سال ۱۴۰۰ از ۸۳۹ مرگ ثبت شده بر اثر گازگرفتگی، ۶۵۶ مورد (۷۸ درصد) مربوط به نیمه دوم سال است.

درگیری بر سر پرداخت قسط وام خانه

در ادامه همسر این مرد نیز به قاضی گفت: من هر بار که توانسته‌ام، قسط‌ها را پرداخت کرده‌ام اما شرایط مالی ما همیشه یکسان نبوده و نمی‌توانم در هر

است. برای همین دیگر نمی‌توانم این رفتارهای او را تحمل کنم. نمی‌توانم به تنهایی بار سنگین مشکلات زندگی را به دوش بکنم.

خانواده

سید مهدی یکه‌سادات گروه تیش

زوج جوان به دلیل اختلافات مالی ناشی از پرداخت قسط وام مسکن، به قاضی دادگاه خانواده مراجعه کردند. مرد جوان که توقع داشت همسرش هم در پرداخت اقساط وام بانکی خانه‌شان شریک باشد، به خاطر این مسأله جنجال به‌راه انداخت. تنش‌های مداوم بین این زوج در خصوص مسئولیت‌های مالی و نحوه تقسیم بازپرداخت قسط‌ها، در نهایت به

دادگاه خانواده کشیده شد.

امیر، مرد ۳۵ ساله‌ای است که تصمیم گرفته به زندگی مشترک خود برای همیشه پایان دهد. او در این باره به قاضی دادگاه خانواده گفت: یک سال است که با یگانه ازدواج کرده‌ام. ولی احساس می‌کنم در این زندگی بازنده هستم و فقط منم که دارم برای خوشبختی‌مان تلاش می‌کنم. اول ازدواج‌مان باکلی قرض و بدهی خانه‌ای خریدم. در این مدت تمام حقوقم برای قسط وام خانه می‌رود. من تمام تلاش خود را برای پرداخت قسط‌ها انجام می‌دهم اما یگانه هیچ‌وقت به اندازه کافی در این موضوع همکاری نکرده است. من انتظار دارم او هم در این مسئولیت شریک باشد و به تعهدات مالی خود عمل کند. هر ماه که سررسید قسط وام می‌رسد، من به تنهایی بار سنگین آن را به دوش می‌کشم و این موضوع به‌شدت بر روحیه‌ام تأثیر گذاشته است. این اختلافات نه‌تنها بر زندگی روزمره ما تأثیر دارد بلکه باعث شده که روابط عاطفی‌مان هم تحت‌الشعاع قرار گیرد. می‌خواهم یگانه درک کند که ما باید در کنار هم برای این مشکل تلاش کنیم. همکاری نکردن همسرم باعث ایجاد تنش‌های بیشتری در زندگی مشترک‌مان شده

سارا شقاقی، ر سال‌های اول برای هر زوج است. مواجه می‌شوند از دلایل اصلی این زن و مرد معمومی مرحله می‌شوند و مسئولیت‌های ارتباط مؤثر یکی است نتوانند اح کنند. این امر ه شود. مسائل ما از زوج‌ها در سال

ماه مبلغی را که او انتظار درآمد دارم. برای همین اما هرگز از پرداخت سر امکان به تعهداتم عمل مسأله کم‌کاری کرده‌ام قسط‌ها و مخارج خانه کمک می‌کردم. من هم مالی‌مان هستم. ولی ا داشته باشد هر ماه مبلغ